

NOTAT

januar 2010

J.nr. 20090088656

AFCs/pve/tgc

Lovforslag om ændring af lov om Forebyggelsesfonden (Nye muligheder for støtte m.v.)

Eksterne høringssvar vedrørende udkast til ændring af lov om Forebyggelsesfonden

Arbejdstilsynet har modtaget en række høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om Forebyggelsesfonden (Fornyelse af Forebyggelsesfonden) på baggrund af den eksterne høring:

Der er modtaget høringssvar fra følgende myndigheder og organisationer (kursiv = ingen bemærkninger): *Forebyggelsesfonden, Arbejds miljørådet, Landsorganisationen i Danmark (LO), Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgivere (SALA), Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA), KL, Danske Regioner (DR), Ledernes Hovedorganisation (LH), Kristelig Arbejdsgiverforening (KA), Kristelig Fagbevægelse (KRIFA), Danske Handicaporganisationer (DH), Ældremobiliseringen (ÆM) og Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere (LAP).*

Kommentarerne fra høringssvarene er hvor muligt grupperet efter hovedelementerne i lovforslaget.

Kommentarer til de enkelte elementer af lovforslaget

Nyt hovedformål 4 med fokus på stress og psykisk nedslidning

LO, FA, KL, DR, DH, KRIFA, ÆM og LAP støtter forslaget om et nyt hovedformål med fokus på stress og psykisk nedslidning.

DA og SALA er grundlæggende imod, at støtte kun kan ydes til virksomheder i særligt udvalgte brancher og jobgrupper. DA og SALA finder således, at alle virksomheder, der er nedslidningstruede eller har problemer med stress og psykisk nedslidning, bør have mulighed for at søge om støtte fra Forebyggelsesfonden uanset branche og jobgruppe.

LH og SALA sætter spørgsmålstejn ved, om det er nødvendigt med et nyt hovedformål. LH mener således, at man blot kunne have udvidet kredsen af ansøgningsberettigede som kan modtage støtte efter hovedformål 1, mens SALA mener, at kriterierne for at kunne få støtte efter hovedformål 1 og 4 bør være ens.

DA, LH og SALA er kritiske over for kriterierne for det nye hovedformål 4, som efter DA's opfattelse ikke hviler på et velfunderet analytisk grundlag. DA henviser samtidig til, at stress er en tilstand og ikke en sygdom og derfor problematisk at forebygge. LH mener ikke, at kriterierne er troværdige og konsekvente, og at der er en risiko for at, jobgrupper/brancher med en højere, men med stabil overhyppighed

overses. SALA finder, at når det er tilstrækkeligt, at der er en tendens til stigende psykisk belastning med risiko for nedslidning, kan området have et lavt udgangspunkt med en høj stigning til et fortsat lavt niveau.

ÆM anfører, at ældre arbejdstagere formentlig har større stressproblemer og i alle tilfælde er mere udsat for nedslidning end yngre. De finder, at dette problem kan imødegås ved større anvendelse af deltid, så der sker en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. ÆM foreslår derfor, at det præciseres, at der kan gives tilskud til projekter, hvori deltid til medarbejdere indgår.

Bemærkninger:

Baggrunden for, at der udpeges ansøgningsberettigede jobgrupper under det nye hovedformål 4, er, at forligspartierne bag Forebyggelsesfonden ønsker at være på forkant med udviklingen. Ved at afgrænse, hvem der kan modtage støtte inden for dette hovedformål, sikrer man, at der anvendes midler, hvor der er risiko for nedslidning, selvom nedslidningen endnu ikke er så markant, at den kan måles i form af overhyppighed af langvarigt sygefravær, førtidspension, efterløn, stress, revalidering samt skåne- og fleksjob.

I forbindelse med udarbejdelsen af grundlaget for udpegning af jobgrupper har Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA) ud fra relevante data sikret sig, at de mest nedslidningstruede jobgrupper og brancher allerede er udpeget.

Det bemærkes, at projekter under det nye hovedformål 4 skal vedrøre ansatte inden for jobgrupper, der er udpeget som nedslidningstruede på baggrund af oplysninger om overhyppighed af depressionssymptomer, psykisk velbefindende og udviklingen i psykiske belastninger. Jobgrupper under det nye hovedformål 4 udpeges på baggrund af statistisk signifikante data. Jobgruppen medie- og reklameansatte er fx udpeget på baggrund af oplysninger om en signifikant overhyppighed af depressionssymptomer og dårlig psykisk velbefindende. Udpegningen er således baseret på måling af symptomer på psykiske belastninger ud fra et fagligt velfunderet grundlag.

Endvidere bemærkes det, at stress kan indebære risiko for psykisk nedslidning. Forebyggelse af psykisk nedslidning kan derfor ske via en indsats over for såvel stress som psykiske belastninger.

Endelig bemærkes, at der allerede på nuværende tidspunkt kan gives støtte til projekter, hvor medarbejdere, der arbejder på deltid, indgår.

Høringssvarene har givet anledning til, at bemærkningerne vedrørende kriterierne for hovedformål 4 enkelte steder er blevet præciseret. Det fremgår nu tydeligere, at projekterne under hovedformål 4 vedrører ansatte inden for jobgrupper, der er udpeget som nedslidningstruede på baggrund af oplysninger om overhyppighed af depressionssymptomer og dårligt psykisk velbefindende eller på baggrund af udviklingen i psykiske belastninger.

Ændring af hovedformål 3: Fremover vil støtte primært ydes til projekter, der både styrker virksomheders indsats for et bedre arbejdsmiljø og styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet.

LO, FA, LH, SALA, KL, DR, DH og LAP støtter forslaget. LH, SALA og KL fremhæver tillige, at der fortsat skal kunne ydes støtte til ”rene” sundhedsfremmeprojekter.

Bemærkninger:

Efter forslaget skal støtte fremover primært gå til projekter, der både styrker virksomheders indsats for et bedre arbejdsmiljø og styrker bevidstheden om risiko forbundet med rygning, alkohol, fedme og fysisk inaktivitet, men der vil også fortsat kunne ydes støtte til ”rene” sundhedsfremmeprojekter.

Høringsvarene har ikke givet anledning til ændringer.

Finansiering af særlige aktiviteter (Videreførelse af Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser og udvikling af forebyggelsespakker)

LO støtter forslaget.

SALA, LH og KA støtter forslaget om udvikling af forebyggelsespakker.

SALA understreger dog, at der bør gives støtte til en bred vifte af projekter, og at udviklingen af forebyggelsespakker ikke bør begrænse virksomheder i at opfinde egne projekter.

LH finder, at der er en risiko for, at få virksomheder vil anvende ”fortrykte” projekter, da det vil være umuligt at favne alle de forskellige behov, de forskellige virksomheder vil have. LH udtrykker endvidere bekymring for, at udviklingen af forebyggelsespakker kan begrænse nytænkning og innovation i løsning og implementering af nedslidningsprojekter.

DR finder, at det i visse henseender kan være gavnligt at målrette et indsatsområde meget specifik, men om forebyggelsespakker i den konkrete sammenhæng er fornuftig, finder DR det vanskeligt at vurdere på det foreliggende grundlag.

KL finder det strider mod fondens egentlige sigte, at der overføres midler fra fonden til finansiering af myndigheds- og udviklingsopgaver i Arbejdstilsynet og NFA. KL frygter, at anvendelsen af forebyggelsespakker vil reducere de enkelte virksomheders engagement og dermed også effekten af indsatsen. Endvidere finder KL, at udviklingen af forebyggelsespakker burde være forankret i Forebyggelsesfondens bestyrelse, at Arbejdstilsynet og NFA skulle yde faglig bistand og at relevante organisationer skulle deltage i udviklingen.

KL tvivler på, at Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser har en generel effekt med hensyn til at forebygge eller mindske fysisk og psykisk nedslidning. KL finder det positivt, at indsatser fremover vil have fokus på dialogbaseret vejledning, men bemærker, at dialog tilgangen burde gælde i alle Arbejdstilsynets tilsyn. KL kan bl.a. på denne baggrund ikke støtte forslaget om, at der skabes hjemmel til at tilføre Arbejdstilsynet ressourcer fra fonden.

DH og LAP finder det uheldigt, at en øget del af fondens midler går til aktiviteter af mere driftsmæssig karakter, da dette indskrænker fondens rolle og råderum.

Vedrørende forslaget om at videreføre Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser med midler fra fonden bemærker LH og SALA, at de finder det vigtigt, at fondens midler anvendes til fondens formål.

DA finder, at finansiering af Arbejdstilsynets drift ikke bør ske med fondens midler da disse tilsynsindsatser ikke hører under fondens formål.

SALA kan ikke støtte forslaget om at videreføre Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser med midler fra fonden.

KA er meget tilfredse med, at den særlige tilsynsindsats ændres, således at vejledning og hjælp til virksomhederne kommer i fokus.

DR anfører, at Arbejdstilsynets tilsynsindsats ikke umiddelbart synes at være den rette eller en velegnet metode med henblik på at styrke forebyggelsesindsatsen. DR efterlyser en konkretisering af, hvordan man sikrer, at indsatsen vil have fokus på vejledning og hjælp frem for kontrol. I lyset af den forudsatte overførsel af midler til Arbejdstilsynet sætter DR i øvrigt spørgsmålstegn ved lovforslagets bemærkninger om, at lovforslaget har positive økonomiske konsekvenser.

Bemærkninger:

Forebyggelsesfondens formål er at yde støtte til at forebygge og forhindre fysisk og psykisk nedslidning ved anvendelse af fondens midler.

Idet den primære årsag til nedslidning i arbejdsmiljøet er faktorer i det ergonomiske og psykiske arbejdsmiljø, falder Arbejdstilsynets særlige tilsynsindsatser inden for nedslidningstruede brancher fint i tråd med fondens formål, da de særlige tilsynsindsatser har fokus på disse områder.

Det fremgår direkte af lovbemærkningerne, at tilsynsindsatsen omlægges, således at fokus i højere grad bliver på dialogbaseret vejledning og på hjælp til virksomhederne frem for på kontrol med virksomheder.

Lovforslaget indebærer, at virksomhederne tilbydes forebyggelsespakker, der er foruddefinerede projekter, som udvikles af Arbejdstilsynet, og NFA efter inddragelse af relevante organisationer. Forebyggelsespakkerne udarbejdes blandt andet på baggrund af Arbejdstilsynets erfaringer fra de særlige tilsynsindsatser. Organisationerne skal bidrage med konkret, branchespecifik viden, som skal medvirke til at målrette forebyggelsespakkerne.

Udviklingen af forebyggelsespakker udelukker naturligvis ikke, at virksomheder fortsat selv kan udvikle deres egne projekter og få støtte til disse.

Det er hensigten med forebyggelsespakkerne, at de skal være så velbeskrevne, at virksomhederne umiddelbart kan igangsætte de forebyggende aktiviteter.

De fremførte bemærkninger vedrørende finansieringen af de særlige aktiviteter inden for lovens formål har ikke givet anledning til indholdsmæssige ændringer i lovforslaget.